Комунальний заклад Львівської обласної ради

«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Кафедра педагогіки

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
(учителів початкових класів)

«Формування та розвиток ключових компетентностей молодшого школяра»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри педагогіки
(протокол № 5 від 29.05.2026 р.)

Завідувачка кафедри Д. Д. Біда

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 4 від 04.06.2026 р.)

Голова науково-методичної ради П. К. Хобзей

Розробники: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Біда Д.Д., завідувачка кафедри педагогіки, кандидатка педагогічних наук, Матяшук В.П., кандидатка історичних наук, доцентка кафедри педагогіки, старші викладачі кафедри педагогіки: Волощенко О.В., Козак О.П., Банах О.В.)

Напрям підвищення кваліфікації: сучасні підходи до організації освітнього процесу в початкових класах Нової української школи, розвиток загальних і професійних компетентностей учителя, вдосконалення його трудових функцій згідно вимог державного стандарту до професії.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (укладачі: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, Державна установа «Український інститут розвитку освіти», Інститут педагогіки НАПН України, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, учасники робочої групи, склад якої затверджено наказом ІМЗО від 18.02.2022 № 15), зокрема на основі модуля 2 «Організація освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. Тема 2.2. Психолого-педагогічні умови організації освітнього процесу в Новій українській школі.

Термін дії програми: з 01.09.2026 до 20.02.2031 року.

Рецензенти:

Новикова Ніна Іванівна, *Професор кафедри природничо-математичної освіти* КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»)*., доктор педагогічних наук*, доцент

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність даної навчальної програми полягає в необхідності розвитку загальних і професійних компетентностей вчителів початкових класів, вдосконаленні його трудових функцій, необхідних для ефективної організації освітнього процесу учнів початкових класів згідно чинних нормативних документів, зокрема:

Цільова група: вчителі початкових класів.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС). .

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, очно-дистанційна.

Особливості реалізації програми: Програма реалізується в поєднанні віддаленого (з використанням дистанційних технологій навчання) та очного навчання, передбачає поєднання лекційних, практичних і самостійних форм роботи. Акцент зроблено на практичну спрямованість змісту навчання, аналіз реальних освітніх кейсів, виконання практичних завдань. Навчальні матеріали адаптовані до потреб педагогічних працівників різних категорій та рівнів професійного досвіду.

Мета полягає у наданні педагогічному працівнику дієвих інструментів для організації та проведення освітнього процесу в умовах сьогодення.

Завдання підвищення кваліфікації:

- актуалізувати розуміння ключових компетентностей Нової української школи;
- надати практичний інструментарій для розвитку інформаційної компетентності;
- удосконалити вміння розвивати компетентність «вільне володіння державною мовою» (мовно-літературна освітня галузь) молодшого школяра;
- сформувати методичні навички для формування та розвитку математичної компетентності учня початкової школи;
- поглибити знання і навички використання мотиваційних технологій як інструментарію підвищення успішності учня.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні компетентності:

ЗК.01. *Громадянська компетентність* - здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02. *Соціальна компетентність* - здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03. *Культурна компетентність* - здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. *Лідерська компетентність* - здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. *Підприємницька компетентність* - здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

Професійні компетентності:

А.2. *Предметно-методичної,* що виявляється в здатності моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатності формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатності здійснювати інтегроване навчання; здатності добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; здатності розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здатності здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; здатності формувати ціннісні ставлення в учнів.

А.3. *Інформаційно-цифрової,* що виявляється в здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; здатності ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатності використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. *Психологічної,* що виявляється в здатності визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатності використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатності формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; здатності формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Б.2. *Емоційно-етичної,* яка виявляється в здатності усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатності конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; здатності усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Г.2. *Організаційної,* яка виявляється в здатності організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; здатності організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. *Оцінювально-аналітичної,* яка виявляється в здатності здійснювати оцінювання результатів навчання; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.3. *Рефлексивної* компетентності, яка виявляється у здатності здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

Очікувані результати навчання:

- Вміє формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів А1.4.
- Вміє формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей А 2.2.
- Вміє формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність Б1.3.
- Вміє організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів Г2.1.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Курс **зараховується** за умови проходження вхідного опитування на електронному носії, **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та самостійного **виконання** двох модульних контрольних робіт, невиконання яких передбачає зменшення кількості годин в сертифікаті на чотири години кожна.

Особливості реалізації програми: очно-дистанційна форма навчання, останній день навчання – в очному форматі на базі інституту. Оцінювання модульних контрольних робіт, які виконуються на електронному носії, здійснюються за системою «зараховано\незараховано».

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови виконання програми не менше 50% від загальної кількості.

Вартість: безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно з кошторисом для всіх інших категорій – 650 грн.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

Місце проведення: м. Львів, вул. Огієнка, 18а, КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

ІІ. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з інтеграційно-мотиваційного заняття, 4-х модулів та 10-ти взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують дві модульні контрольні роботи за темами чи модулями курсу за вибором куратора, оцінювання яких здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано». Невиконання модульних контрольних робіт передбачає зменшення кількості годин в сертифікаті на 4 год кожна.

Програма також передбачає проходження обов'язкового вхідного і вихідного опитувань на електронному носії.

Учасники, які виконали не менше 50% завдань програми, отримують сертифікат відповідно до кількості прослуханих годин.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год, з них: 7 год – лекційні заняття, 23 год – практична робота, 10 год – самостійна робота.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	**Кількість годин**			
	Усього	**Лекції**	**Практичні**	**Самостійна робота**
Інтеграційно-мотиваційне заняття	**2**		**2**	2
Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля. *Тема 2. Формування очікувань учасників*			1 1	1 1
Модуль 1. Ключові компетентності молодшого школяра в умовах сучасних викликів	**8**	**2**	**6**	3 год на підготовку й виконання МКР
Тема 1.1. Ключові компетентності (загальний огляд)	1	1		
Тема 1. 2. Розвиток особистості молодшого шкільного віку шляхом формування інформаційної компетентності	3		3	
Тема 1.3. Мотиваційні технології як інструментарій підвищення успішності учнів	4	1	3	
Модуль 2. Формування та розвиток компетентності «вільне володіння державною мовою» (мовно-літературна освітня галузь)	**8**	**1**	**7**	

Тема 2.1. Формування та розвиток уміння усно та письмово висловлювати свої думки та аргументовано пояснювати факти *Тема 2.2. Формування та розвиток любові до читання, відчуття краси слова* *Тема 2.3. Формування та розвиток усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження*	4 2 2	1	3 2 2	
Модуль 3. Формування та розвиток математичної компетентності учня початкової школи	**6**	**2**	**5**	
Тема 3.1. Формування та розвиток усвідомлення математичних знань та вмінь в особистому та суспільному житті людини *Тема 3.2. Недостатньо сформовані складники математичної компетентності (за результатами дослідження ЗЗМЯПО) та можливі шляхи їх подолання*	4 2	1 1	3 1	
Модуль 4. Уроки щастя в початковій школі як розвиток соціально-емоційної компетентності учнів	**4**	**1**	**3**	3 год на підготовку й виконання МКР
Тема 4.1. Синтез соціального, емоційного та духовного інтелекту як усвідомлення власної цінності, ціннісного підходу до життя *Тема 4.2. Формування та розвиток здатності долати життєві виклики, навичок конструктивної взаємодії, позитивного ставлення до себе та довколишніх*	1 3	1	 3	
Вихідне діагностування, презентація добрих практик	**2**	**2**		2
Всього годин:	30	7	23	10

ІІ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття
Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля (*практичне заняття, 1 година*)
Тема 2. Формування очікувань учасників (*практичне заняття, 1 година*)

Модуль 1. Ключові компетентності молодшого школяра в умовах сучасних викликів. *Час за робочою навчальною програмою – 8 годин*

Тема 1.1. Ключові компетентності (загальний огляд) (*лекція, 1 година*)

План лекційного заняття
1.1.1. Десять ключових компетентностей Нової української школи (короткий коментар)
1.1.2. Спільні вміння для всіх компетентностей

Тема 1.2. Розвиток особистості учнів молодшого шкільного віку шляхом формування інформаційної компетентності (*практичне заняття, 3 година*)
План практичного заняття
1.2.1. Методичні засади формування інформаційної компетентності учнів молодшого шкільного віку.
1.2.2. Наступність у формуванні інформаційної компетентності. Використання компетентнісно-орієнтованих завдань під час викладання інтегрованого курсу "Я досліджую світ".

Тема 1.3. Мотиваційні технології як інструментарій підвищення успішності учня (*лекція, 1 година; практичне заняття, 3 години*)
План лекційного заняття
1.3.1. Міні-обговорення: Особистість учителя: найкращий мотиватор чи… демотиватор?
1.3.2.Особливості мотивації молодших школярів.
План практичного заняття
1.3.3.Мотиваційні технології:
- нейробіка;
- методи натхненного навчання;
- дизайн-мислення.

Модуль 2. Формування та розвиток компетентності «вільне володіння державною мовою» (мовно-літературна освітня галузь) молодшого школяра
Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 2.1. Формування та розвиток уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти (Л – 1; П – 3)
План лекційного заняття
2.1.1. Мовленнєвий розвиток молодшого школяра
План практичного заняття
2.1.2. Формування та розвиток уміння усно висловлювати свої думки, почуття
2.1.3. Формування та розвиток уміння письмово висловлювати свої думки,

почуття 2.2.3. Формування та розвиток уміння чітко та аргументовано пояснювати факти

Тема 2.2. Формування та розвиток любови до читання, відчуття краси слова (П - 2)

План практичного заняття

2.2.1 Читацька грамотність: формування компетентного читача.

Тема 2.3. Формування та розвиток усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження (П - 2)

План практичного заняття)

2.3.1. Принципи ефективного спілкування.
2.3.2. Педагогічні технології для розвитку культурного самовираження.
2.3.3. Співпраця з батьками у формуванні усвідомлення ролі мови.

Модуль 3. Формування та розвиток математичної компетентності учня початкової школи

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 3.1. Формування та розвиток усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини (Л-1; П – 3)

План лекційного заняття

3.1.1. Математична компетентність учнів початкової школи як мета і результат освітньої діяльності

План практичного заняття

3.1.2. Формуванні та розвиток обчислювальних умінь молодшого школяра
3.1.2. Формування та розвиток вмінь, пов'язаних із вимірюванням величин
3.1.3. Навчання учнів початкової школи роботи з даними

Тема 3.2. Недостатньо сформовані складники математичної компетентності (за результатами дослідження ЗЗМЯПО) та можливі шляхи їх подолання (П - 2)

План практичного заняття

3.2.1. Формування та розвиток вміння моделювати процеси та ситуації із застосуванням математичних відношень
3.2.2. Формування та розвиток уміння виявляти прості математичні залежності в навколишньому світі

Модуль 4. Уроки щастя в початковій школі як розвиток соціально-емоційної компетентності учнів

Час за робочою навчальною програмою – 4 години(Л-1, П-3)

План лекційного заняття

Тема 4.1. Синтез соціального, емоційного та духовного інтелекту як усвідомлення власної цінності, ціннісного підходу до життя

План практичного заняття

Тема 4.2. Формування та розвиток здатності долати життєві виклики, навичок

конструктивної взаємодії, позитивного ставлення до себе та довколишніх

Вихідне діагностування, презентація добрих практик
Час за робочою навчальною програмою – 2 години

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми. **Оцінювання вербальне.**

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують **дві модульні контрольні роботи за модулями 1 і 2, теми яких викладачі можуть змінювати в залежності від освітньої траєкторії навчальних груп.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи за принципом: зараховано/не зараховано. Для отримання «зараховано» потрібно набрати не менше 5 балів.

Критерій оцінювання	**Так**	**Частково**	**Ні**
	Кількість балів		
Завдання є оригінальним авторським продуктом, відповідає принципам академічної доброчесності.	* Завдання, яке містить плагіат, вважається таким, що набирає 0 балів і зарахованим бути не може.		
Завдання укладено відповідно до змісту вказаного модулю	1	0,5	0
Завдання розкриває суть поставленого питання	2	1	0
Завдання не містить фактичних та змістових помилок, оформлене грамотно.	2	1	0

Список літератури:

Нормативно-правові документи

1. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text

Основна література

1. Веб-сайт Українського центру якості освіти. URL: https://testportal.gov.ua/
2. О.Волощенко. Робота з позицією учня в системі формування усного висловлювання. – Методичний гайд для вчителя початкових класів.

3.Істоцька О. Уроки щастя в початковій школі URL: https://m.youtube.com/watch?v=xXWXdSF1FIQ

4.Караман С., Караман О., Ліпчевська І. Компетентнісний підхід до формування в учнів 1-2 класів усного мовлення на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин : методичний посібник для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин. [Електронне видання]. – Київ : Педагогічна думка, 2022. – 94 с.

5. Ляшенко О. Мотивація учнів до навчання: практичні ідеї та поради для вчителів. **URL:** https://justclass.com.ua/blog/motyvatsiya-uchniv-do-navchannya/

6. Мандзюк Т. Впровадження нового освітнього курсу “Уроки щастя” **URL:** https://vseosvita.ua/library/vprovadzhennia-novoho-osvitnoho-kursu-uroky-shchastia-903565.html

7. Меркотал Л. 11 компетентностей учня початкової школи: чек-лист для вчителя URL:https://oplatforma.com.ua/article/2108-11-kompetentnostey-uchnya-pochatkovo-shkoli-chek-lst-dlya-vchitelya

8.Нова українська школа: ключові компетентності https://uied.org.ua/2020/03/323/

9. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. — Київ : Літера ЛТД, 2019. — 208 с.

10. Підручники з української мови для 1-4 класів

11. PISA-2022: Національний звіт. URL: https://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/PISA-2022_Naczionalnyj-zvit_povnyj.pdf

12. Пономарьова К.І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови **:** методичний посібник. — Київ, 2020.

13. Типова освітня програма НУШ, чинна редакції

14. Усе про “Уроки щастя”: зібрали відповіді на популярні питання URL: https://nus.org.ua/2024/07/24/use-pro-uroky-shhastya-zibraly-vidpovidi-na-populyarni-pytannya/

15. Уроки щастя – курс із соціально-емоційного навчання URL: https://naurok.com.ua/uroki-schastya-kurs-iz-socialno-emociynogo-navchannya-431510.html
16. Я досліджую світ : підруч. для 1 кл. закл. загал. сер. освіти (у 2-х ч.). Ч. 1 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. - Київ : Світич, 2023 - 128 с. : іл.
17.Я досліджую світ : підруч. для 1 кл. закл. загал. сер. освіти (у 2-х ч.). Ч. 2 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. - Київ : Світич, 2023 - 128 с. : іл.
18. Я досліджую світ : підруч. для 2 кл. закл. загал. сер. освіти (у 2-х ч.). Ч. 1 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. - Київ : Світич, 2024 - 128 с. : іл.
19.Я досліджую світ : підруч. для 2 кл. закл. загал. сер. освіти (у 2-х ч.). Ч. 2 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. - Київ : Світич, 2024 - 128 с. : іл.
20.Я досліджую світ : підруч. для 3 кл. закл. загал. сер. освіти (у 2-х ч.). Ч. 1 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. - Київ : Світич, 2025 - 144 с. : іл.
21. Я досліджую світ : підруч. для 3 кл. закл. загал. сер. освіти (у 2-х ч.). Ч. 2 / О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. - Київ : Світич, 2025 - 144 с. : іл.
22. Як формувати мотивацію учнів: ефективні техніки для щоденної роботи URL:https://naurok.com.ua/post/yak-formuvati-motivaciyu-uchniv-efektivni-tehniki-dlya-schodenno-roboti
23. 21 ідея для мотивації учнів (Від TeachThought Staff) URL: *https://osnova.com.ua › 21-...*

Додаткова література

1. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text